

Jakub Affelski*, Zbigniew Dłubakowski, Krzysztof Karasiewicz, Małgorzata Kielbasińska, Agnieszka Matuszewska, Antoni Smoliński, Maciej Trzeciecki**

Badania archeologiczne na wielokulturowej osadzie w Gostyninie, stanowisko 28, gm. loco, woj. mazowieckie, sezon 2007

Abstract

Affelski J., Dłubakowski Z., Karasiewicz K., Kielbasińska M., Matuszewska A., Smoliński A. and Trzeciecki M. 2013. Archaeological excavations in the multi-cultural settlement in Gostynin, site 28, loco commune, mazowieckie voivodeship, season 2007. *Raport 8*, 513-527.

The multi-cultural settlement discovered at site 28 in Gostynin (AZP 52-52/2), loco commune, mazowieckie voivodeship, is a result of the settlement processes unfolding in the Gostynin Lakeland from the Neolithic to the end of the Middle Ages. The main settlement phase belongs to the period of the developed Bronze Age and Early Iron Age, and is connected with the settlement penetration of the Lusatian people.

Keywords: Neolithic, Early Bronze Age, Bronze Age, Early Iron Age, Late Middle Ages, Funnelbeaker culture, Neman culture, Trzciniec horizon, Lusatian culture, settlement, Gostynin Lakeland

■ WSTĘP

Archeologiczne badania ratownicze na stanowisku 28 w Gostyninie (AZP 52-52/2), przeprowadzono w 2007 roku w ramach budowy obwodnicy Gostynina, w ciągu drogi krajowej 60. Wykonawcą prac była firma ANWIT ANTONI SMOLIŃSKI. Pracami terenowymi kierowała mgr Małgorzata Kielbasińska. Eksploracją objęto teren o łącznej powierzchni 52,12 a.

Stanowisko zostało odkryte w 1986 roku w ramach programu AZP przez mgr J. Wysockiego. Położone jest na północnym obrzeżu Równiny Kutnowskiej (Kondracki 2002, 318), na wschodnim, opadającym ku dolinie rzeczki Osetnicy, skłonie wyniesienia terenu. Zajmuje prawdopodobnie obszar około 2 ha, choć trudno w tym wypadku o wiarygodne dane, gdyż cały niemal jego teren jest zalesiony. Wschodni kraniec stanowiska wkracza w dolinę zalewową Osetnicy (Ryc. 1).

Podczas badań odkryto i wyeksplorowano 3 pozaobiektywne warstwy kulturowe i 553 obiekty, w tym grób szkieletowy (Ryc. 2). Pozyskano liczny zbiór zabytków: ponad 17 tysięcy fragmentów ceramiki naczyńowej, 3

fragmenty przęślików, 272 fragmenty kości zwierzęcych, 152 przedmioty krzemienne, 43 przedmioty kamienne, a także jeden fragment drutu brązowego, sierp brązowy oraz szeląg koronny Jana Kazimierza. Chronologia odkrytych zabytków obejmuje szerokie spektrum czasowe, tj. od epoki kamienia po nowożytność.

■ OSADNICTWO Z OKRESU NEOLITU I WCZESNEJ EPOKI BRĄZU

W trakcie badań wykopaliskowych znaleziono 53 fragmenty ceramiki, które zostały zaklasyfikowane, jako neolityczne lub wczesnobrązowe. Wśród nich 51 fragmentów ceramiki odkryto w wypaleniskach obiektów (2, 36, 99, 235, 286, 311, 312, 315, 334, 341, 381, 507). Część z nich (tzn. 2, 99, 235, 311, 312, 315, 381, 507), które zostały określone jako obiekty neolityczne lub związane z wczesną epoką brązu.

Podczas analizy materiałów źródłowych, 6 obiektów przypisano kulturze pucharów lejkowatych, po jednym kulturze niemeńskiej i horyzontowi trzcinieckiemu (Ryc. 2).

* „Pracownia Archeologiczno-Konserwatorska SZPILA Jakub Affelski”, Grabówiec 93b, 06-100 Pultusk, e-mail: pa-k@wp.pl

** „P.H.U. ANWIT Antoni Smoliński”, ul. Żółkiewskiego 23/2; 03-405 Warszawa, e-mail: smolanwit@tlen.pl

Do kultury pucharów lejkowatych (dalej: KPL) zaliczono: 6 obiektów (jamy gospodarcze, dołek posłupowy, ognisko), 48 fragmentów ceramiki oraz co najmniej 3 zabytki krzemienne. Zdecydowana większość ceramiki została wykonana w technologii „klasyczno-pucharowej”. Na stanowiskach KPL z terenu Pojezierza Gostynińskiego ceramika oparta na tej recepturze występuje dość powszechnie. Przykładem mogą być takie stanowiska jak: Witoldów 1, Lipa 3, Annapol 1, Stefanów 3, Białka 2, Budy Lucieńskie 1, Budy Lubieńskie 9, Nowa Huta 1 (powiat gostyniński), Grzybów 43 (powiat płocki) (Rybacka 2004, 35, 57, 68, 73, 85, 111, 115, 117). Podsumowując można uznać, iż pozostałości osadnicze ludności KPL na stanowisku Gostynin 28 mają najprawdopodobniej charakter obozowiskowy.

Kulturę niemiecką (dalej: KN) reprezentują dwa fragmenty naczyń oraz obiekt 507. Ceramika zakwalifikowana do tego taksonu wykonana została w technologii „klasycznoniemieńskiej”, związanej z interstadium epok neolitu i brązu. Swoim zdobnictwem nawiązuje do materiałów klasycznej KN (np. Józwiak 2003, ryc. 64:2, 3; 70:1, 4, 10, 11). Materiały kultury niemieckiej stanowią ponad 99% ogółu znalezisk subneolitycznych z obszaru międzyrzecza Odry i Wisły (Józwiak 2003, 189). Jest ona identyfikowana z fazą sośniańską wyróżnioną przez E. Kempisty dla regionu Mazowsza i Podlasia (Kempisty 1973; Józwiak 2003, 190).

Horyzont trzciniecki reprezentuje obiekt 2, który zawierał w sobie 3 fragmenty ceramiki oraz 2 zabytki krzemienne. Niewielki zbiór źródeł wskazuje na epizodyczny charakter tego osadnictwa na stanowisku (Matuszewska 2008, 6-20).

■ OSADNICTWO LUDNOŚCI KULTURY ŁUŻYCKIEJ

Podczas badań na odkryto łącznie 527 obiekty związane z kulturą łużycką (dalej: KŁ), w tym 473 jamy gospodarcze, 59 ognisk i palenisk, 18 obiektów o potencjalnej funkcji mieszkalnej, 2 konstrukcje kamienne oraz najprawdopodobniej naziemny obiekt o konstrukcji zrębowej (Ryc. 2, 3, 4). Specyfiką omawianej osady KŁ jest występowanie obiektów w dość zwartych na ogół skupiskach uformowanych wzdłuż osi wschód-zachód, z nielicznymi odstępstwami od tej reguły (Ryc. 2). Odstępstwo takie obserwujemy np. na pograniczu odcinków I i II, ale może to być jedynie wrażenie spowodowane nie wykształceniem się tam jeszcze w pełni zwartych skupisk, takich jak na terenie odcinków II i III. Zachodzi jednak i taka możliwość, że na wschodnim krańcu osady, bliżej rzeki, rozwój przestrzenny następował według innych zasad podyktowanych względami

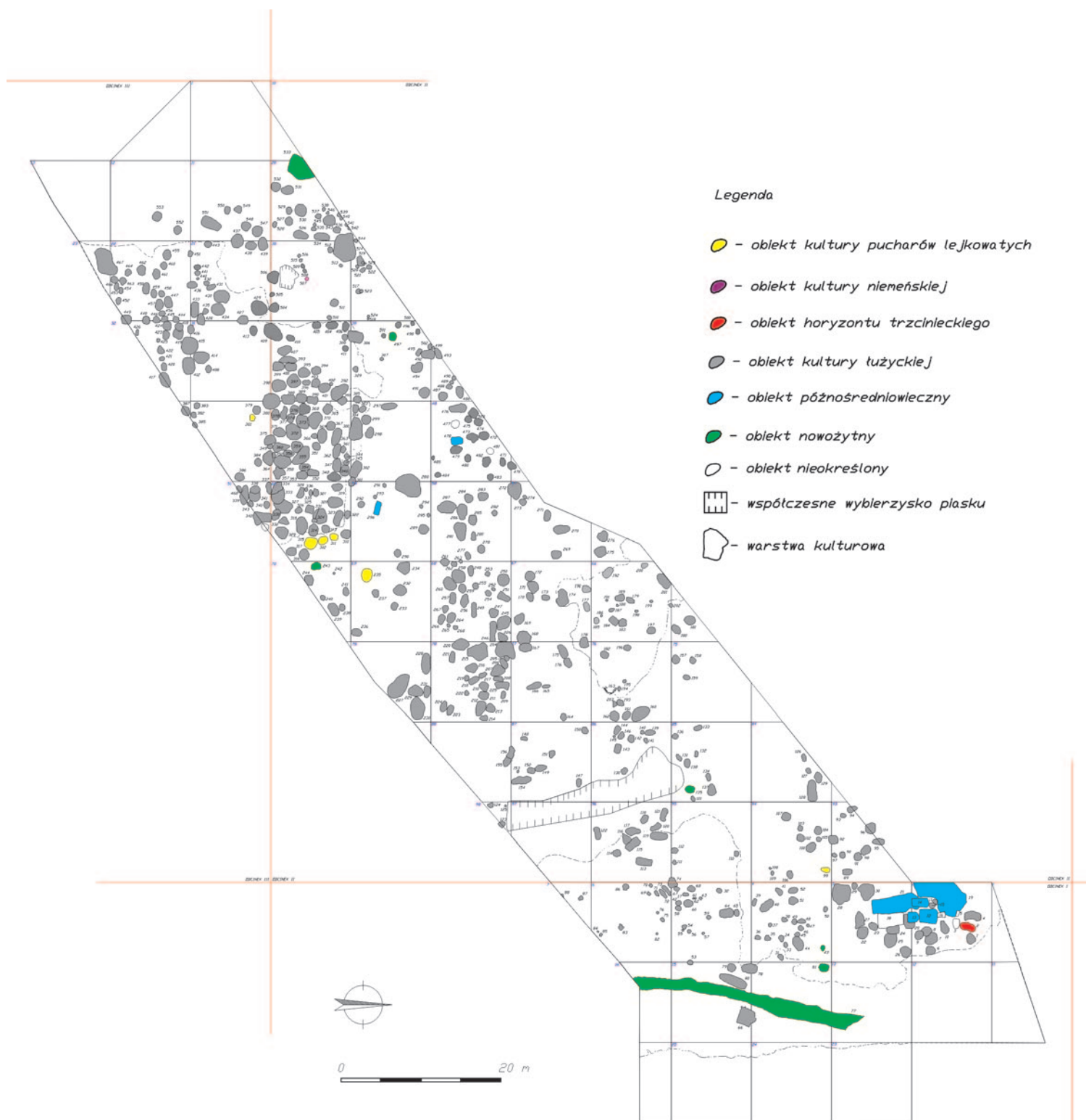

Ryc. 1. Gostynin, stan. 28, gm. loco, woj. mazowieckie. Lokalizacja stanowiska (skala 1:25000)

Fig. 1. Gostynin, site 28, loco commune, mazowieckie voivodeship. Location of the site (scale 1:25000)

funkcjonalnymi, to jest jak najdogodniejszym dostępem do wody, co powodowało, że jamy rozmieszczano wzdłuż cieków, a nie prostopadle do niego (Dłubakowski, Affelski 2008, 67).

Najliczniejszy zbiór źródeł ruchomych związany jest z ceramiką naczyniową, która posiada największe walory datujące. W sumie znaleziono 17 058 fragmentów ceramiki łączonych z KŁ (Ryc. 5-10). Wachlarz typów morfologicznych nie odbiegał od spotykanych na osadach tego taksonu: kubki, czerpaki, czarki, misy, amfory, wazy, puchary, garnki i talerze. Zdobnictwo to w większości przypadków rozbudowane wątki ornamentu rytego – linie ukośne, poziome i pionowe, jodełka, kanelur, motyw plastyczny (listwy, guzy w strefie podkrawędznej), odciski pseudosznura, ornament palcowy (szczypanie, odciski). Cechy materiału ceramicznego kultury łużyckiej zebranego podczas badań jednoznacznie przemawiają za przypisaniem tego stanowiska, w ramach KŁ, „środkowopolskim” zjawiskom kulturowym. Analogiczne formy naczyń rejestrujemy m. in. na osadzie w Kowalewicach (Marchelak, Tyszler 2003, 25-338). Nie ma przy tym wątpliwości, że ceramika naczyniowa z Gostynina posiada także swoiste piętno, jakie wycisnęły na niej oddziaływania ościennych grup kultury łużyckiej. Najsilniejsze impulsy płynęły z terenu Wielkopolski i Kujaw, co widać przede wszystkim w zdobnictwie naczyń, ale i w niektórych formach, takich jak np. tzw. pucharki marianowskie czy pucharki uradzkie (znaleziono jeden fragment stopki, zdobionej grupą poziomych linii rytych) (Kaczmarek 2002, 420, tabl. 6:1; 425, tabl. 11:A4, B2; 429, tabl. 15:5; Ignaczak

Ryc. 2. Gostynin, stan. 28, gm. loco, woj. mazowieckie. Rozprzestrzenienie i chronologia obiektów archeologicznych

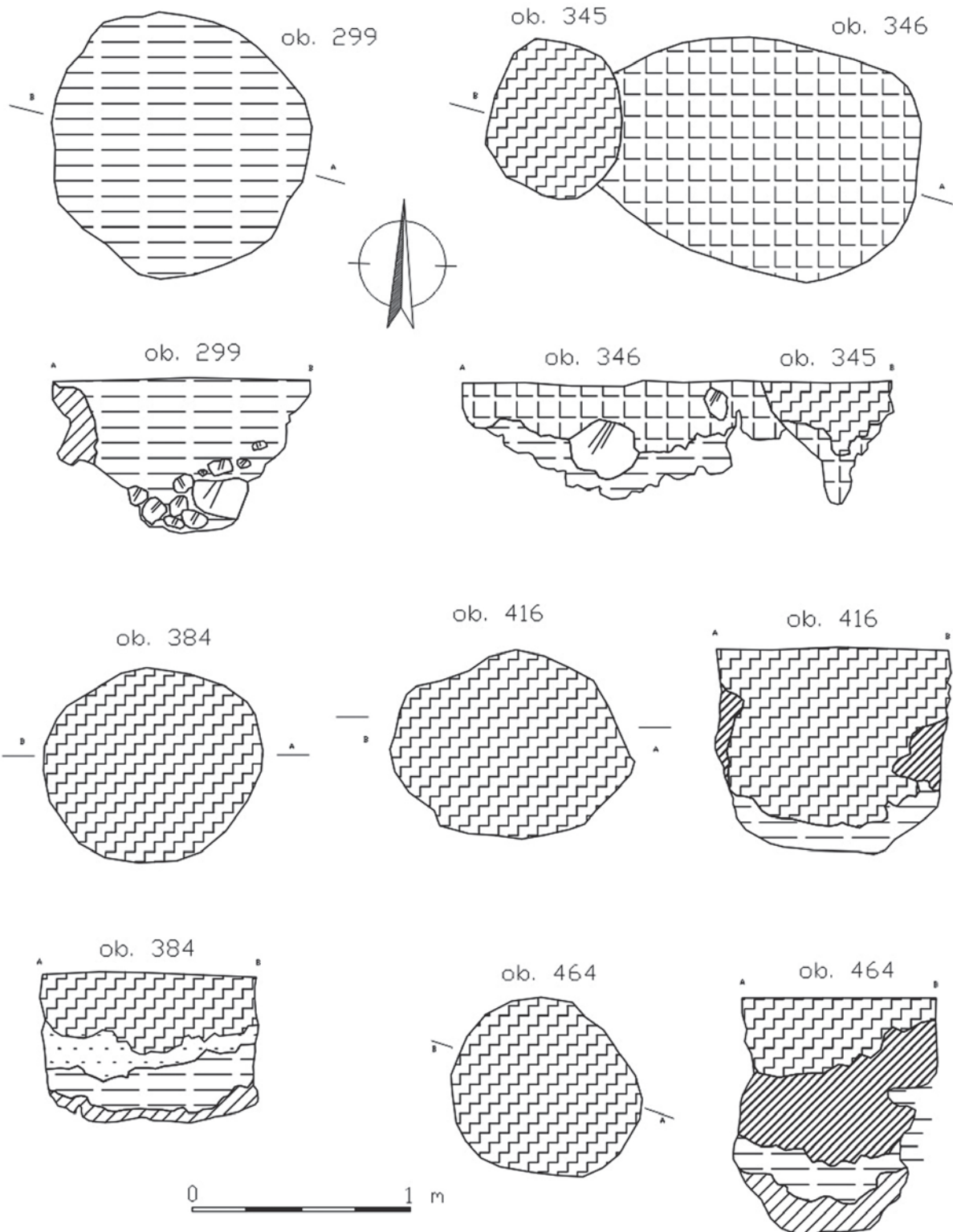
Fig. 2. Gostynin, site 28, loco commune, mazowieckie voivodeship. Spreading and chronology of the archaeological features

2004, 15-202). Wpływy z kierunku wschodniego czy północno-wschodniego są nikłe.

Spośród 152 wytworów krzemiennych pochodzących z omawianego stanowiska, 123 okazy przypisać można kulturze łużyckiej. Z tej liczby 89 okazów wydobyto z obiektów, pozostałe znaleziono w warstwach

pozaobiekтовых. W zbiorze krzemieni łączonych z KŁ wydzielono 7 rdzeni, 18 łuszczni, 46 odłupków (w tym 7 retuszowanych), 22 łuszczki, 7 narzędzi (przekłuwacz, 4 wkładki retuszowane, skrobacz i rdzeń przerobiony na narzędzie) i 4 bryłki nieobrobionego surowca (Pilcicka-Ciura 2008, 53-85).

Z KŁ powiązano również 43 zabytki kamienne. Większość okazów reprezentuje typowy zestaw osadowych narzędzi kamiennych – tłukorozcieracze,

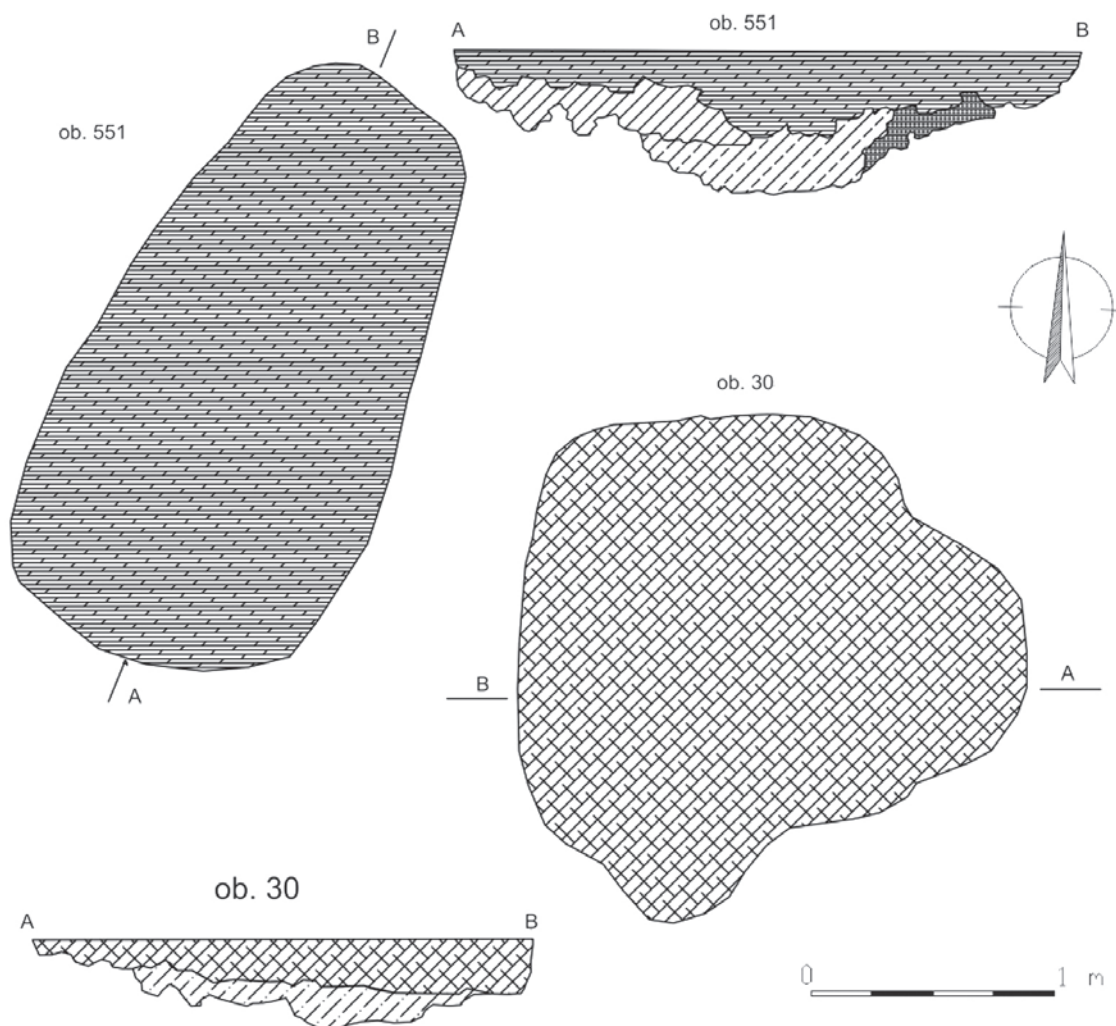

Ryc. 3. Gostynin, stan. 28, gm. loco, woj. mazowieckie. Obiekty ludności kultury łużyckiej

Fig. 3. Gostynin, site 28, loco commune, mazowieckie voivodeship. Features of the Lusatian culture

gładziki, płyty szlifierskie, ciężarki, rozcieracze, oselki, tłuczki (Szydłowski 2008, 40-52). Bez wątpienia najciekawszym w tej grupie znaleziskami są dwie siekierki (Ryc. 10:7).

Podczas badań zarejestrowano 2 przedmioty metalowe, związane z wytwórczością metalurgiczną KŁ. W wypełniku obiektu 416 (ar 31/32, odcinek III) natrafiono na fragment wygiętego w kształt litery L drutu brązowego długości ponad 15 cm, o okrągłym przekroju i grubości około 0,3 cm. Natomiast w warstwie kulturowej numer I, w obrębie ara 5, ćwiartka B (odcinek

Ryc. 4. Gostynin, stan. 28, gm. *loco*, woj. mazowieckie. Obiekty ludności kultury łużyckiej

Fig. 4. Gostynin, site 28, *loco commune*, mazowieckie voivodeship. Features of the Lusatian culture

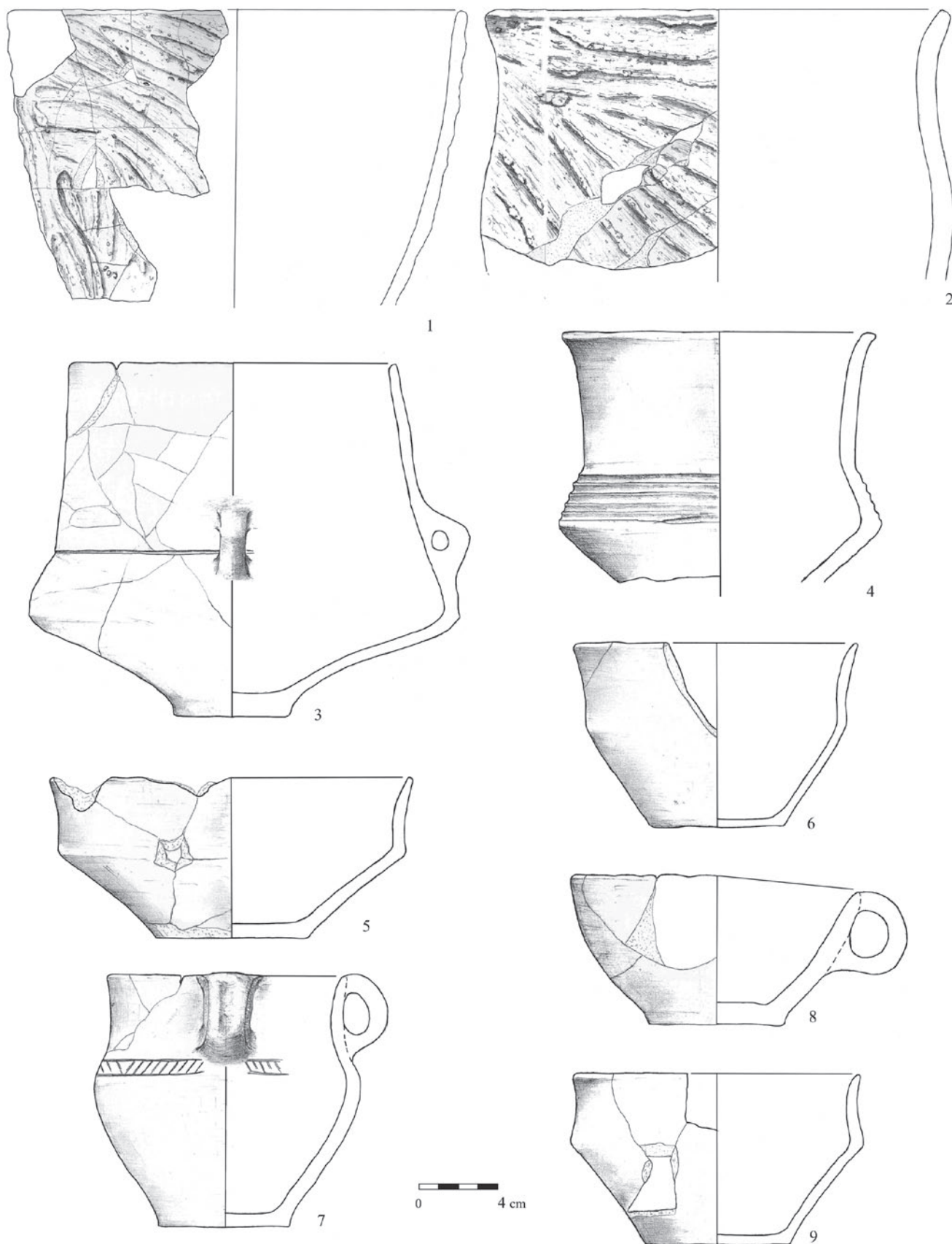
I) znaleziono wykonany z brązu sierp, reprezentujący wariant z ukośną podstawą. Ma on pojedyncze żeberko, wysoki guzek (1,5 cm), długość linii grzbietu 12,7 cm, ostrze nosi ślady użytkowania (Ryc. 9:10 i 10:8).

W 45 obiektach KŁ oraz w warstwach kulturowych odkryto łącznie 270 fragmentów kości zwierzęcych (58,5% kości określonych, świnia – 19,5%, owca i koza – 13,2%, koń – 7,8%, jeleni – 0,5% i dzik – 0,5%). Szczątki kostne z jam określić można jako typowy materiał pokonsumpcyjny. Najczęściej w tym zbiorze natrafia się na pozostałości kończyn i zęby, ale są też fragmenty zuchw, łopatek, kręgów lędźwiowych i żeber. W sześciu przypadkach na kościach stwierdzono ślady gryzienia (czterokrotnie na kościach bydła i dwukrotnie na kościach konia), w dwóch przypadkach – ślady rąbania (kości bydła), w ośmiu przypadkach przepalenie (kości bydła, owcy, dzika) (Karnowska 2008, 28-39).

Na podstawie datowania ceramiki naczyniowej czas funkcjonowania osady kultury łużyckiej w Gostyninie (zapewne różnymi fazami intensywności użytkowania) określić można ramowo od schyłku IV okresu epoki brązu do końca V okresu epoki brązu, z możliwością jej ostatecznego zaniku w okresie HaC (?). Podobnie jak w przypadku, badanego w ramach budowy obwodnicy Gostynina, stanowiska 1 w Legardzie (Affelski, Dłubakowski 2011, 487-495) – w linii prostej zlokalizowanego po drugiej stronie doliny Osetnicy – omawiana osada KŁ jest kolejnym stabilnym punktem osadnictwa z rozwiniętej epoki brązu na pograniczu Równiny Kutnowskiej i Kotliny Płockiej (Pojezierze Gostynińskie).

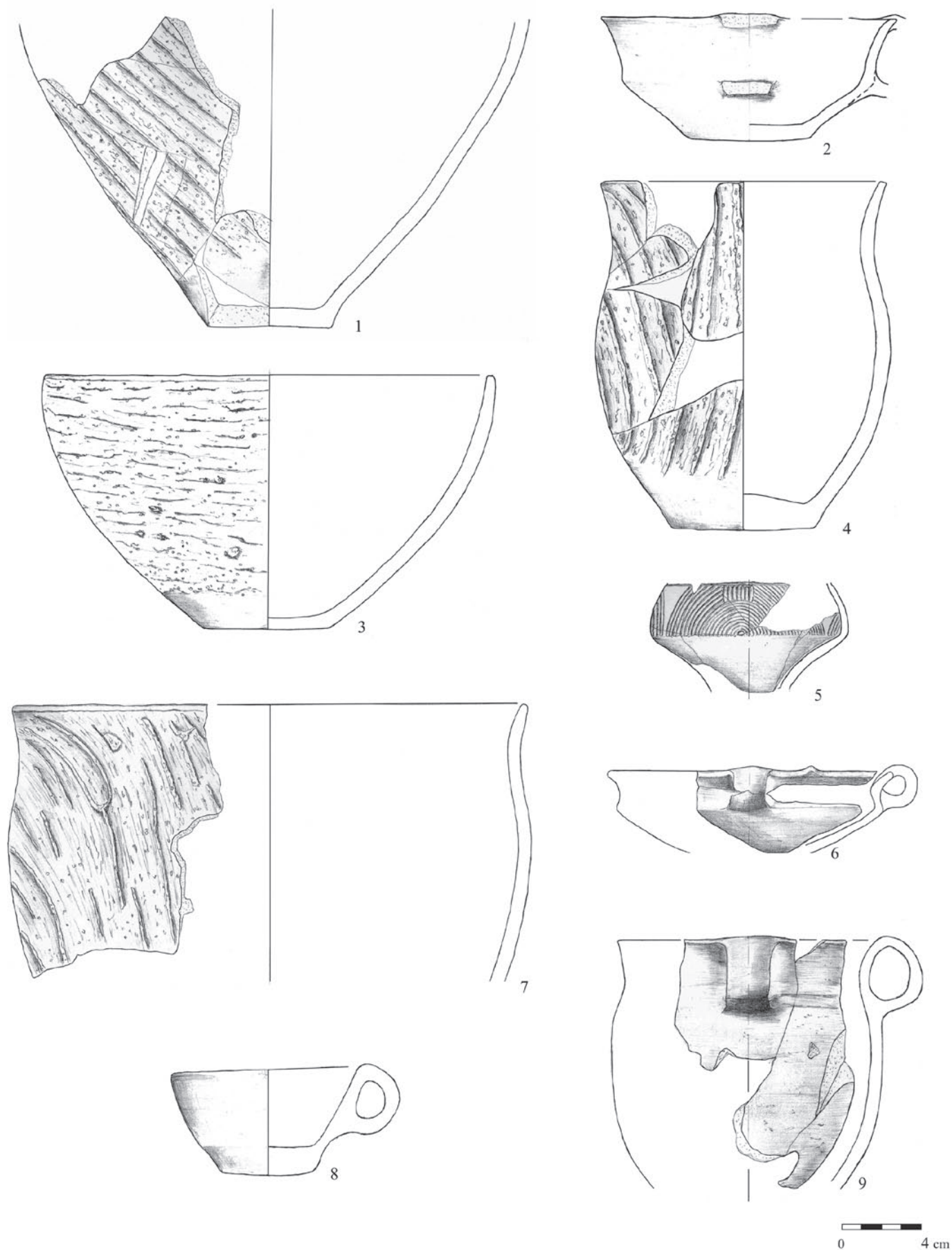
■ OSADNICTWO OKRESU PÓŹNOŚREDNIOWIECZNEGO

Z tą fazą osadniczą związanych jest 10 obiektów, w tym grób szkieletowy (Ryc. 2). Odnalezione ludzkie szczątki – obiekt 296 (Ryc. 11) – należały do kobiety w wieku 55-65 lat (Stanaszek 2008, 23-27). Do okresu późnego

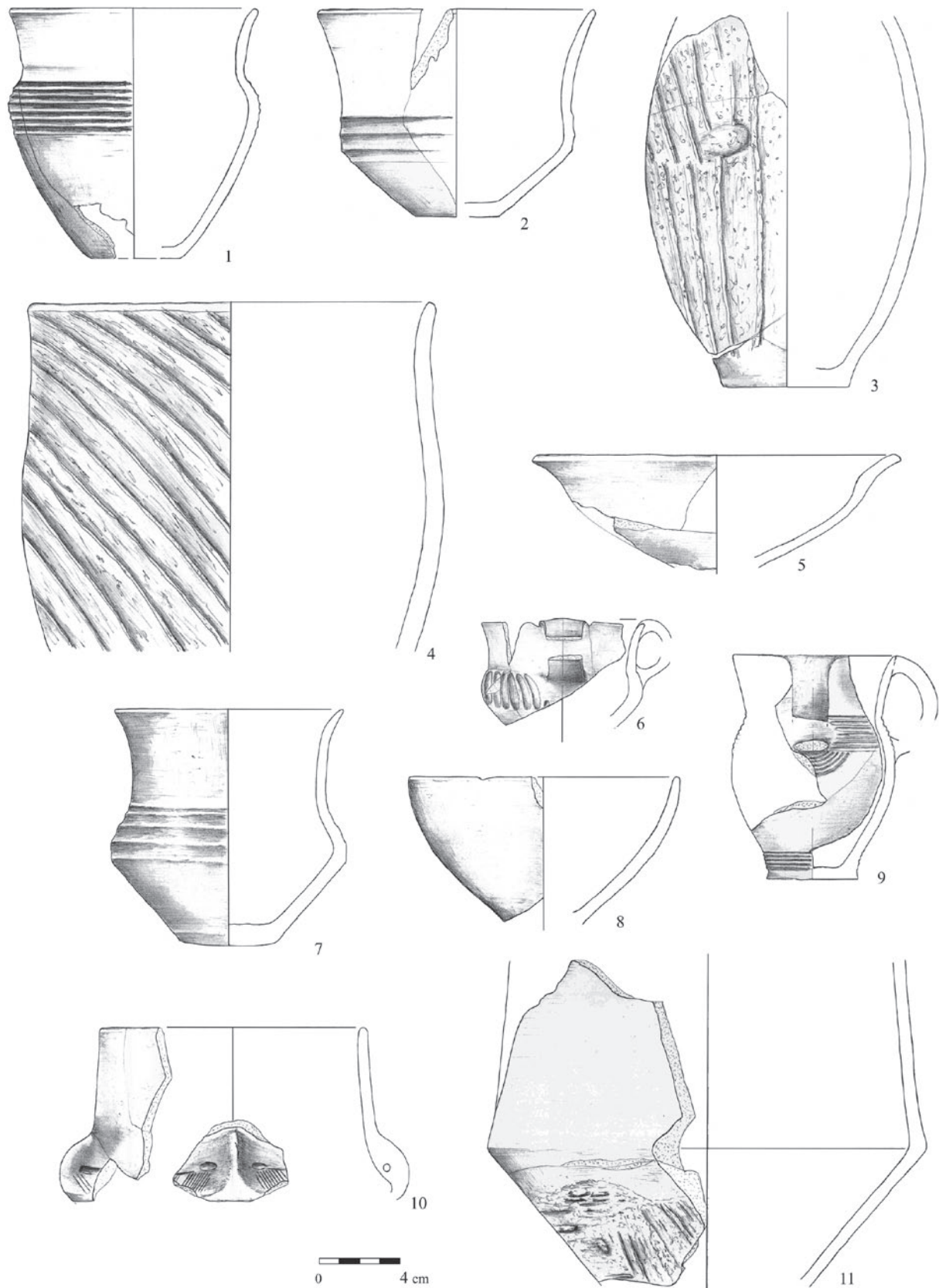
Ryc. 5. Gostynin, stan. 28, gm. loco, woj. mazowieckie. Ceramika naczyniowa ludności kultury łużyckiej z obiektów: (1) 8; (2) 69; (3) 133; (4) 167; (5-9) 177 (rys. Z. Nowakowski)

Fig. 5. Gostynin, site 28, loco commune, mazowieckie voivodeship. Clayware of the Lusatian culture from features: (1) 8; (2) 69; (3) 133; (4) 167; (5-9) 177 (fig. Z. Nowakowski)

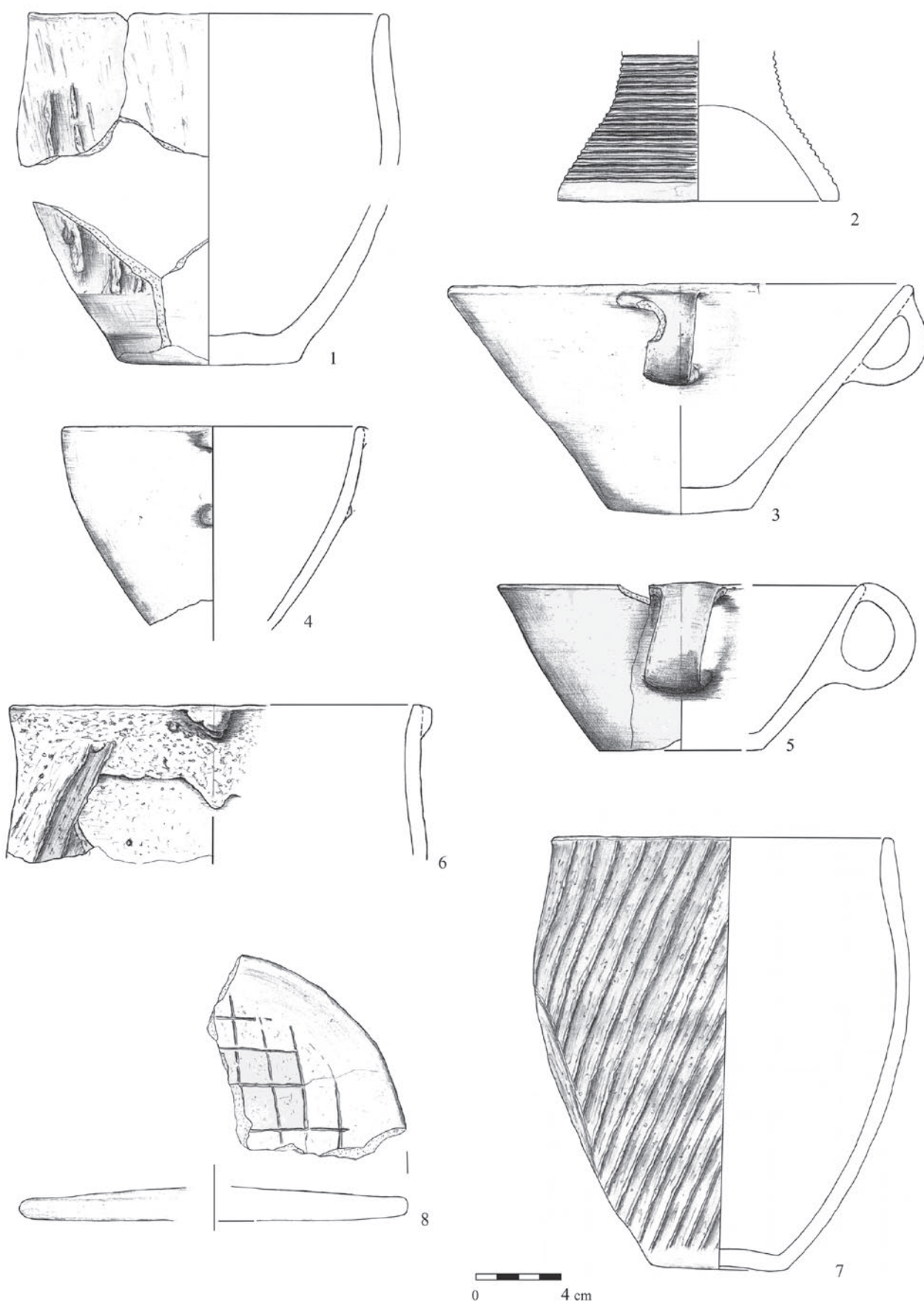
Ryc. 6. Gostynin, stan. 28, gm. *loco*, woj. mazowieckie. Ceramika naczyniowa ludności kultury łużyckiej z obiektów: (1) 246; (2) 170; (3) 278; (4) 339; (5) 310; (6) 326; (7) 314; (8) 324; (9) 316 (rys. Z. Nowakowski)

Fig. 6. Gostynin, site 28, *loco commune*, mazowieckie voivodeship. Clayware of the Lusatian culture from features: (1) 246; (2) 170; (3) 278; (4) 339; (5) 310; (6) 326; (7) 314; (8) 324; (9) 316 (fig. Z. Nowakowski)

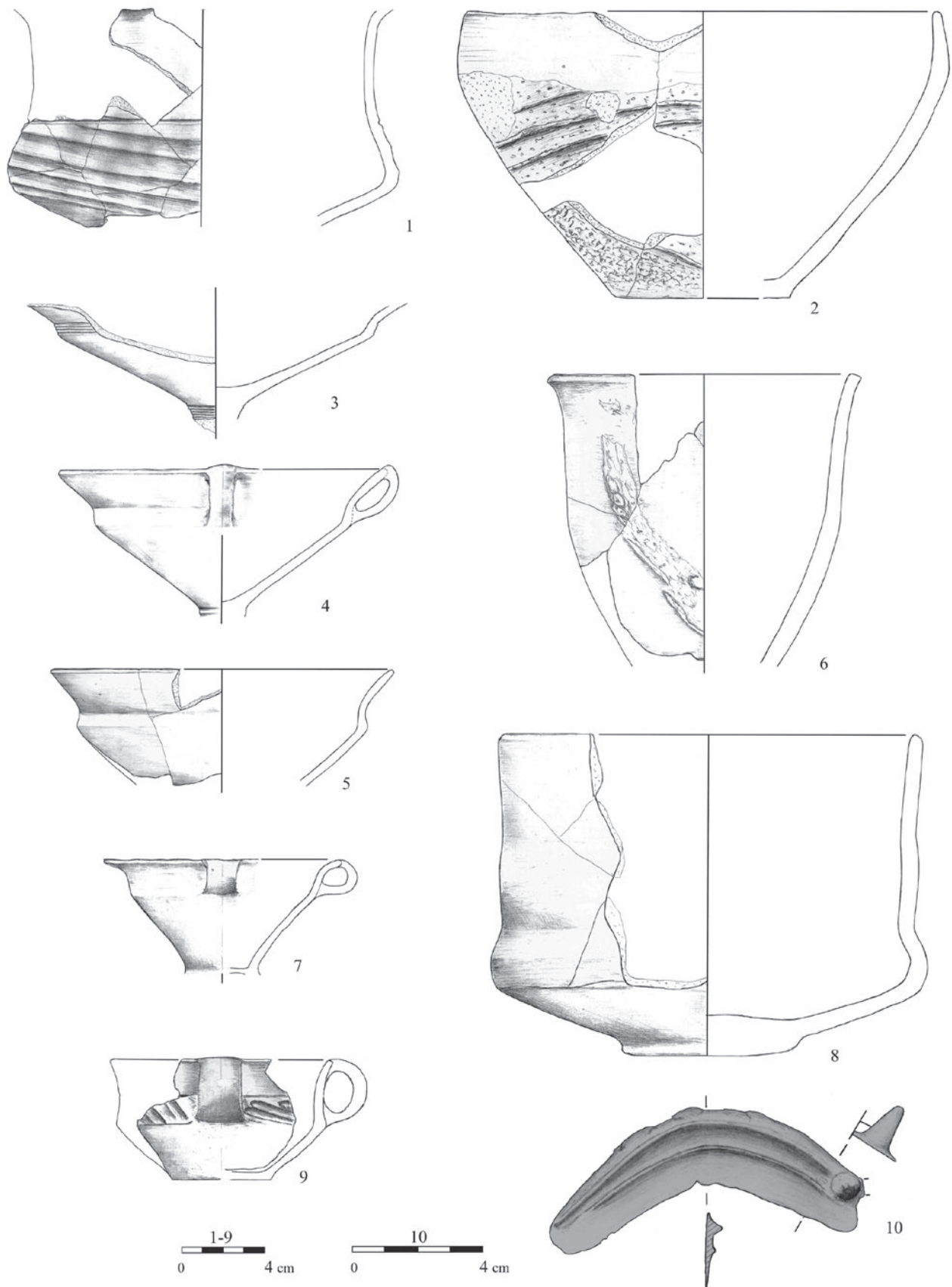
Ryc. 7. Gostynin, stan. 28, gm. *loco*, woj. mazowieckie. Ceramika naczyniowa ludności kultury łużyckiej z warstwy kulturowej (9) i z obiektów (1-8, 10, 11): (1) 328; (2) 337; (3) 355; (4) 334; (5) 347; (6) 371; (7) 375; (8) 373; (9) warstwa kulturowa I; (10) 378; (11) 395 (rys. Z. Nowakowski)

Fig. 7. Gostynin, site 28, *loco commune*, mazowieckie voivodeship. Clayware of the Lusatian culture from the cultural layer (9) and from features (1-8, 10, 11): (1) 328; (2) 337; (3) 355; (4) 334; (5) 347; (6) 371; (7) 375; (8) 373; (9) cultural layer I; (10) 378; (11) 395 (fig. Z. Nowakowski)

Ryc. 8. Gostynin, stan. 28, gm. *loco*, woj. mazowieckie. Ceramika naczyniowa ludności kultury łużyckiej z obiektów: (1, 2) 395; (3) ob. 397; (4-7) 398; (8) 401 (rys. Z. Nowakowski)

Fig. 8. Gostynin, site 28, *loco commune*, mazowieckie voivodeship. Ceramic vessels of the Lusatian culture from features: (1, 2) 395; (3) ob. 397; (4-7) 398; (8) 401 (fig. Z. Nowakowski)

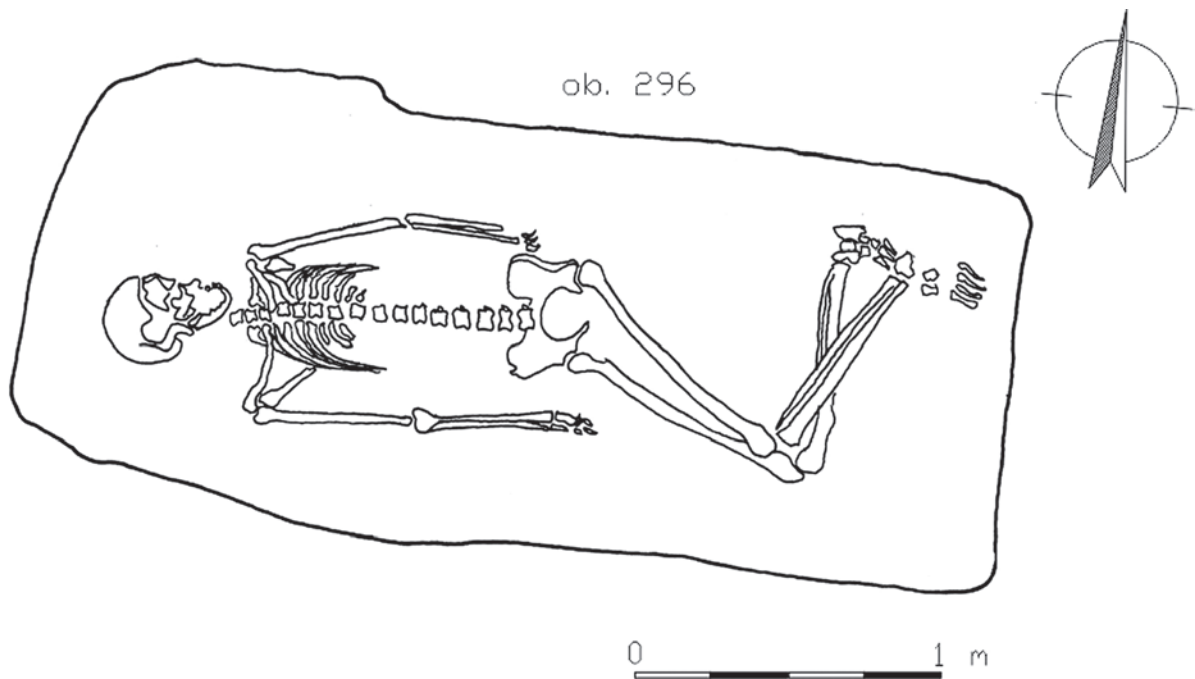
Ryc. 9. Gostynin, stan. 28, gm. *loco*, woj. mazowieckie. Zabytki ruchome ludności kultury łużyckiej z warstw kulturowej (8, 10) i z obiektów (1-7, 9): (1) 399; (2) 416; (3-5) 467; (6) 476; (7) 477; (8) warstwa kulturowa III; (9) 491; (10) warstwa kulturowa I (rys. Z. Nowakowski)

Fig. 9. Gostynin, site 28, *loco commune*, mazowieckie voivodeship. Artefacts of the Lusatian culture from the cultural layer (8, 10) and from features (1-7, 9): (1) 399; (2) 416; (3-5) 467; (6) 476; (7) 477; (8) cultural layer III; (9) 491; (10) cultural layer I (fig. Z. Nowakowski)

Ryc. 10. Gostynin, stan. 28, gm. *loco*, woj. mazowieckie. Zabytki ruchome ludności kultury łużyckiej)

Fig. 10. Gostynin, site 28, *loco commune*, mazowieckie voivodeship. Artefacts of the Lusatian culture

Ryc. 11. Gostynin, stan. 28, gm. loco, woj. mazowieckie. Pochówek kobiety z okresu późnego średniowiecza

Fig. 11. Gostynin, site 28, loco commune, mazowieckie voivodeship. Burial of a woman from the late Middle Ages

średniowiecza odnieszona jest chronologia 28 fragmentów naczyń (Ryc. 12). Podsumowując analizę ceramiki średniowiecznej ze stanowiska w Gostyninie należy stwierdzić, że niewielka jej ilość i znaczny stopień rozdrobnienia utrudniają sformułowanie precyzyjnych wniosków dotyczących chronologii. Z kolei pod względem udziału wyróżnionych grup gatunkowych i rodzajów naczyń jest to zbiór typowy dla środowiska wiejskiego późnośredniowiecznego Mazowsza. Obecność w grupie ceramiki tradycyjnej, bezpośrednich naśladownictw form i rodzajów naczyń typowych dla garncarstwa wiejskiego (wylewy garnków, fragmenty mis i dzbana) i stosunkowo liczny udział ceramiki ceglastej pozwala wskazać na wiek XV, jako najbardziej prawdopodobny okres dla pojawienia się tu omawianego zespołu ceramiki. Dokumentuje on osadnicze wykorzystanie terenu stanowiska, a jednocześnie poświadcza jego marginalne, jak się wydaje, znaczenie dla zaplecza wiejskiego Gostynina (Trzeciecki 2008, 8).

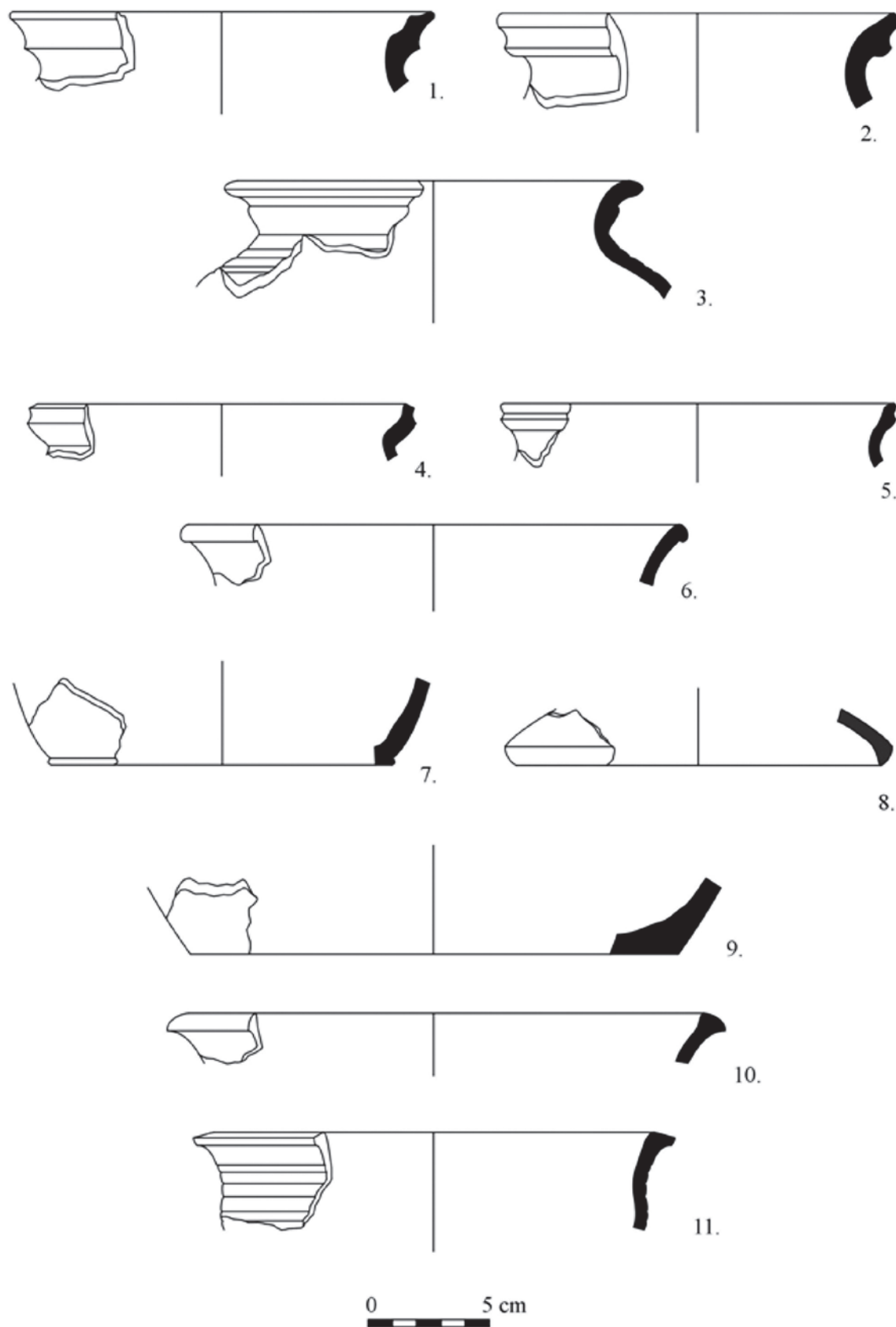
■ ŚLADY OSADNICTWA NOWOŻYTNEGO

Osadnictwo nowożytne reprezentowane jest przez 8 obiektów – 7 jam i rów (Ryc. 2) oraz 38 fragmentów naczyń. Ceramika siwa reprezentowana jest przez 2 garnki, 2 dzbany, misę i 2 talerze. Ceramika ceglasta przez 5 garnków, dzban i talerz. Ponadto wyróżniono fragmenty jednego garnka białego oraz jednego talerza półmajolikowego. Na podstawie materiału

ruchomego należy stwierdzić, że omawiane ślady osadnictwa można datować na okres między schyłkiem XVII i początkiem XIX wieku (Trzeciecki 2008, 11). Analizowana ceramika dokumentuje użytkowanie terenu stanowiska w tym okresie. Należy jednak podkreślić, że podobnie jak w późnym średniowieczu, wykorzystanie tego terenu miało charakter incydentalny.

■ PODSUMOWANIE

Prace archeologiczne związane z budową obwodnicy miasta Gostynin są już zakończone. W chwili obecnej zespół badawczy przygotowuje się do publikacji monograficznej stanowisk z obszaru inwestycji. Szczególną uwagę pragniemy zwrócić na bardzo bogaty zbiór źródeł związanych z osadnictwem ludności kultury łużyckiej, który wystąpił zarówno na badanym stanowisku jak i na sąsiednim w miejscowości Legarda, stanowisko 1 (Affelski, Dłubakowski 2011, 487-494). Problematyka osadnictwa rozwiniętej epoki brązu jak i początkowych etapów wczesnej epoki żelaza na tym obszarze jest stosunkowo słabo poznana, dlatego bogata kolekcja źródeł jaka zdołano zadokumentować nieco rozjaśnia nam to zagadnienie.

Ryc. 12. Gostynin, stan. 28, gm. *loco*, woj. mazowieckie. Zabytki ruchome z okresu późnego średniowiecza (rys. M. Trzecicki)

Fig. 12. Gostynin, site 28, *loco commune*, mazowieckie voivodeship. Artefacts from the late Middle Ages (fig. M. Trzecicki)

Bibliografia

- Affelski J., Dłubakowski Z. 2011. Badania archeologiczne na wielokulturowej osadzie w Legardzie, stanowisko 1 (AZP 52-52/1), gm. Gostynin, woj. mazowieckie, w latach 2005-2006. W: S. Kadrow (red.), *Raport 2005-2006*, 487-495.
- Affelski J., Dłubakowski Z. 2008. Osada ludności kultury łużyckiej na stanowisku Gostynin 28. W: J. Affelski, A. Smoliński (red.), *Ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku nr 28 w Gostyninie (AZP 52-52/8)*, woj. mazowieckie. Tom I-III (maszynopis w archiwum NID w Warszawie). Warszawa.
- Ignaczak M. 2002. *Ze studiów nad genezą kultury łużyckiej w strefie Kujaw*. Poznań.
- Ignaczak M. 2004. Osadnictwo społeczności kultury łużyckiej. W: J. Bednarczyk, L. Czerniak, A. Koško (red.), *Archeologiczne badania ratownicze wzdłuż trasy gazociągu tranzytowego. Kujawy. Osadnictwo społeczeństw kultur cyklu łużyckiego*. Poznań, 15-201.
- Józwiak B. 2003. *Spoločności subneolitu wschodnioeuropejskiego na Niżu Polskim w międzyrzeczu Odry i Wisły*. Poznań.
- Kaczmarek M. 2002. *Zachodniowielkopolskie społeczności kultury łużyckiej w epoce brązu*. Poznań.
- Karnowska M. 2008. Gostynin, stanowisko 28. Wstępne opracowanie materiałów kostnych zwierzęcych. W: J. Affelski, A. Smoliński (red.), *Ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku nr 28 w Gostyninie (AZP 52-52/8)*, woj. mazowieckie. Tom IV, 28-39 (maszynopis w archiwum NID w Warszawie). Warszawa.
- Kempisty E. 1973. Kultura ceramiki „grzebykowo-dołkowej” na Mazowszu i Podlasiu. *Wiadomości Archeologiczne* 38, z. 1, 3-76.
- Kondracki J. 2002. *Geografia regionalna Polski*. Warszawa.
- Marchelak I., Tyszler L. 2003. Osada kultury łużyckiej epoki brązu i okresu halsztackiego. W: R. Grygiel (red.), *Via Archaeologica Lodzianis 1. Ratownicze badania na stanowisku 6-7 w Kowalewicach, pow. Zgierz, woj. łódzkie (trasa autostrady A2)*. Łódź, 25-337.
- Matuszewska A. 2008. Materiały z okresu neolitu i wczesnej epoki brązu. W: J. Affelski, A. Smoliński (red.), *Ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku nr 28 w Gostyninie (AZP 52-52/8)*, woj. mazowieckie. Tom I, 6-20 (maszynopis w archiwum NID w Warszawie). Warszawa.
- Pilcicka-Ciura H. 2008. Analiza materiału krzemionki. W: J. Affelski, A. Smoliński (red.), *Ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku nr 28 w Gostyninie (AZP 52-52/8)*, woj. mazowieckie. Tom IV, 53-85 (maszynopis w archiwum NID w Warszawie). Warszawa.
- Rybicka M. 2004. *Kultura pucharów lejkowatych na Pojezierzu Gostynińskim. Chronologia, osadnictwo, gospodarka. Łęczycza*.
- Stanaszek M. 2008. Analiza antropologiczna szczątków ludzkich z Gostynian st. 28, woj. mazowieckie. W: J. Affelski, A. Smoliński (red.), *Ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku nr 28 w Gostyninie (AZP 52-52/8)*, woj. mazowieckie. Tom IV, 23-27 (maszynopis w archiwum NID w Warszawie). Warszawa.
- Szydłowski M. 2008. Zabytki kamienne (niekrzemienne) ze stanowiska Gostynin 28 – specyfikacja petrologiczna. W: J. Affelski, A. Smoliński (red.), *Ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku nr 28 w Gostyninie (AZP 52-52/8)*, woj. mazowieckie. Tom IV, 40-52 (maszynopis w archiwum NID w Warszawie). Warszawa.
- Trzeciński M. 2008. Osadnictwo z okresów średniowiecza i nowożytnego na stanowisku Gostynin 28. W: J. Affelski, A. Smoliński (red.), *Ratownicze badania wykopaliskowe na stanowisku nr 28 w Gostyninie (AZP 52-52/8)*, woj. mazowieckie. Tom IV, 2-22 (maszynopis w archiwum NID w Warszawie). Warszawa.

Summary

Jakub Affelski, Zbigniew Dłubakowski, Krzysztof Karasiewicz, Małgorzata Kielbasińska, Agnieszka Matuszewska, Antoni Smoliński, Maciej Trzeciński
Archaeological excavations in the multi-cultural settlement in Gostynin, site 28, loco commune, mazowieckie voivodeship, season 2007

Archaeological rescue excavations at the site 28 in Gostynin, (AZP 52-52/2), loco commune, mazowieckie voivodeship, were carried out in 2007 in the frame of the construction of the Gostynin bypass on the route of the national road 60. The research was conducted by the company “ANWIT Antoni Smoliński”, and headed by Małgorzata Kielbasińska, MA, assisted by Krzysztof Karasiewicz, MA, and Antoni Smoliński, MA. The excavations embraced an area of 52.12 ares.

The excavations led to the discovery and exploration of three extra-feature cultural strata and 553 features, including a skeleton tomb. An abundant collection of ceramics was acquired: 17 180 fragments of clayware, 3 fragments of spindle whorls, 272 fragments of animal bone, 152 flint artefacts, 43 stone artefacts, as well as one fragment of bronze wire, bronze sickle and a crown “szeląg” of John Casimir.

The research recognised a number of settlement phases connected with the: Neolithic (Funnelbeaker culture, Neman culture), Early Bronze Age (Trzciniec horizon), Bronze Age and Early Iron Age (Lusatian culture), as well as the Late Middle Ages.

Definitely, the most abundant group of resources recorded during the excavations is connected with the settlement of the Lusatian culture (figs. 3, 4, 6-11).

The record embraced a total of 527 features and 17 thousand fragments of clayware, as well as flint, stone and metal relics (1 bronze sickle).

On the basis of clayware dating, it is possible to generally determine the time of the settlements of the Lusatian culture in Gostynin at the end of the fourth period of the Bronze Age – fifth period of the Bronze Age, with the possibility of its ultimate disappearance in the HaC period (?).

Similarly to the site Legarda 1, Gostynin commune (Affelski, Dłubakowski 2011, 487-495), carried out in advance of the construction of the Gostynin bypass – located straight on the other side of the Osetnica valley – the settlement in question is another stable point of multi-phase settlement on the border of the Kutno Plain and the Płock Valley (Gostynin Lakeland)

■